

Копенгагенська Декларація

Під час зустрічі на Конференції на високому рівні в Копенгагені 12 і 13 квітня 2018 року за ініціативою головування Данії у Комітеті міністрів Ради Європи (далі - "Конференція") було оголошене наступне:

1. Держави-члени Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі - "Конвенція") підтверджують свою глибоку і незмінну прихильність Конвенції та виконання своїх зобов'язань згідно з Конвенцією для забезпечення кожному, хто знаходиться в межах їх юрисдикції, прав і свобод, визначені в Конвенції. Вони також підтверджують свою міцну прихильність праву на подання індивідуальної заяви до Європейського суду з прав людини ("Суд") як основи системи захисту прав і свобод, викладених в Конвенції.

2. Система Конвенції зробила надзвичайний внесок у захист і просування прав людини та верховенства права в Європі з моменту її створення і сьогодні вона відіграє центральну роль у збереженні демократичної безпеки та вдосконаленні належного урядування на Континенті.

3. Процес реформ, започаткований в Інтерлакені в 2010 році, який було продовжено під час наступних Конференцій на високому рівні в Ізмірі (26-27 квітня 2011 року), Брайтоні (19-20 квітня 2012 року) та Брюсселі (27 березня 2015 року), надав важливу можливість встановити майбутній напрям діяльності системи Конвенції та забезпечити її життєздатність. Держави-члени наголосили на необхідності забезпечення ефективної, цілеспрямованої та збалансованої системи Конвенції, в якій вони ефективно дотримуються Конвенції на національному рівні, і в якій Суд може зосередити свої зусилля на визначенні серйозних або поширених порушень, системних та структурних проблем, а також важливих питаннях тлумачення та застосування Конвенції.

4. Процес реформ був позитивним кроком, який викликав значні зміни в системі Конвенції. Були досягнуті важливі результати, зокрема, розгляд необхідності більш ефективного дотримання на національному рівні, підвищення ефективності діяльності Суду та зміцнення субсидіарності. Проте система Конвенції все ще стикається з проблемами. Держави-члени все ще вважають своїм обов'язком переглядати ефективність системи Конвенції та вживати усіх необхідних заходів задля забезпечення її ефективного функціонування, в тому числі за допомогою забезпечення належного фінансування.

5. Було вирішено, що до кінця 2019 року Комітет міністрів повинен вирішити, чи прийняті заходи були достатніми для забезпечення стабільного функціонування механізму контролю Конвенції, або чи є потреба у більш глибоких змінах. Наближаючись до цього граничного терміну необхідно здійснити огляд процесу реформ з метою вирішення поточних та майбутніх проблем.

Спільна відповідальність - забезпечення відповідного балансу та посиленого захисту

6. Протягом усього процесу реформ термін "спільна відповідальність" використовувався для опису зв'язку між роллю Суду та державами-членами. Це має вирішальне значення для належного функціонування системи Конвенції та, як кінцевої мети, більш ефективного захисту прав людини в Європі.

7. У Брайтонській декларації було прийняте рішення додати пояснення до преамбули Конвенції, яке підтверджує, що держави-члени, відповідно до принципу субсидіарності, несуть головну відповідальність за забезпечення прав і свобод, визначених в Конвенції та

її Протоколах, і для цього вони користуються межами розсуду, які підпорядковуються наглядовій юрисдикції Суду. У Брюссельській декларації був зроблений додатковий акцент на важливості ефективного впровадження на національному рівні та виконанню судових рішень.

8. Зосередження уваги на важливості ефективного захисту стандартів Конвенції на національному рівні відображає розвиток системи Конвенції. На сьогодні Конвенція інкорпорована та в значній мірі включена в національну правову систему держав-членів, і Суд надав прецедентне право, яка тлумачить більшість прав Конвенції. Це надає змогу державам-членам відповідно до Конвенції відігравати свою роль в забезпеченні захисту прав людини в повному обсязі.

Тому Конференція:

9. Нагадує концепцію спільної відповідальності, метою якої є досягнення балансу між національним та європейським рівнями системи Конвенції та покращення захисту прав з доступними кращими превентивними та ефективними засобами судового захисту на національному рівні.

10. Повторює, що зміцнення принципу субсидіарності не має на меті обмеження або послаблення захисту прав людини, а підкреслення відповідальності національних органів для гарантування прав і свобод, викладених у Конвенції. Зазначає у зв'язку з цим, що найбільш ефективним засобом боротьби з порушеннями прав людини є національний рівень, а також те, що заохочення осіб, які наділені відповідними правами та осіб, які приймають рішення на національному рівні, брати на себе ініціативу у дотриманні стандартів Конвенції буде збільшувати забезпечення та підтримку прав людини.

11. Рішуче закликає без будь-яких наступних затримок ратифікувати Протокол № 15¹ Конвенції тими державами, які цього ще не зробили.

Ефективне впровадження на національному рівні - відповідальність держав

12. Неефективне впровадження Конвенції на національному рівні, зокрема стосовно серйозних систематичних та структурних проблем в сфері прав людини, залишається основною проблемою, яка стоїть перед системою Конвенції. Загальна ситуація в сфері прав людини в Європі залежить від дій держав та поваги, яку вони демонструють до вимог Конвенції.

---

¹ Законом України «Про ратифікацію Протоколів № 15 та № 16 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод» від 05.10.2017 № 2156-VIII ратифіковано Протокол № 15 про внесення змін до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, учинений 24 червня 2013 року у м. Страсбурзі, який набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного строку від дати, коли всі Високі Договірні Сторони Конвенції висловили свою згоду на обов'язковість для них Протоколу, крім статті 4 Протоколу, яка набирає чинності після закінчення шести місяців з дати набрання чинності Протоколом. Статтею 1 цього протоколу встановлюється, що Стаття 1у кінці преамбули Конвенції додається новий абзац у такій редакції: "Підтверджуючи, що Високі Договірні Сторони, відповідно до принципу субсидіарності, несуть основну відповідальність за забезпечення прав і свобод, визначених у цій Конвенції та протоколах до неї, користуються при цьому свободою розсуду, яка є предметом юрисдикції Європейського суду з прав людини, створеного цією Конвенцією, щодо здійснення нагляду,". Також у ст. 2 визначається, що Вік кандидатів повинен бути менше 65 років на день звернення Парламентської асамблеї за списком з трьох кандидатів відповідно до статті 22 (Вибори суддів). Пропонується встановити право палати на відмову від розгляду справи на користь Великої палати без урахування заперечень сторін у справі та зменшити строк звернення до Суду з шести до чотирьох місяців. Даний Протокол ще чинності не набрав.

13. Головним елементом принципу субсидіарності, згідно з яким національні органи влади є першими гарантами Конвенції, є право на ефективний засіб юридичного захисту відповідно до статті 13 Конвенції.

14. Ефективне впровадження на національному рівні вимагає залучення та взаємодії широкого кола суб'єктів для гарантування того, щоб законодавство та інші заходи і їх застосування на практиці повністю відповідали Конвенції. Вони включають, зокрема, членів уряду, державних посадових осіб, членів парламентів, суддів та прокурорів, а також національні правозахисні установи, громадянське суспільство, університети, навчальні заклади та представників правничих професій.

Тому Конференція:

15. Підтверджує тверде зобов'язання держав-членів нести свою відповідальність за впровадження та забезпечення виконання Конвенції на національному рівні.

16. Закликає держав-членів продовжувати посилювати впроваджувати Конвенцію на національному рівні відповідно до попередніх декларацій, зокрема Брюссельської декларації "Реалізація Європейської конвенції з прав людини, наша спільна відповідальність" та доповіді Керівного комітету Комітету міністрів з прав людини щодо довгострокового майбутнього системи Конвенції; зокрема:

a) створення та вдосконалення ефективних національних засобів юридичного захисту, вжиття заходів індивідуального або загального характеру, для передбачуваних порушень прав і свобод, встановлених Конвенцією, особливо в ситуаціях існування серйозних системних або структурних проблем;

b) гарантування, з належним залученням національних парламентів, того, щоб політика та законодавство повністю відповідали Конвенції, в тому числі за допомогою перевірок систематичного характеру та на ранньому етапі процесу перевірки сумісності проєктів законодавства та адміністративної практики в світлі прецедентної практики Суду;

c) надання пріоритету професійній підготовці, зокрема суддів, прокурорів та інших державних службовців, а також просвітницької діяльності щодо Конвенції та прецедентного права Суду з метою розвитку знань та досвіду національних органів влади та судів щодо застосування Конвенції на національному рівні; і

d) сприяння перекладу прецедентного права Суду та правових матеріалів на відповідні мови, що сприяє більш широкому розумінню принципів та стандартів Конвенції.

17. Звертає увагу на позитивний вплив процедури пілотного рішення як інструменту вдосконалення впровадження Конвенції на національному рівні шляхом вирішення систематичних або структурних проблем в сфері прав людини.

18. Повторює важливу роль, яку відіграють національні правозахисні структури та зацікавлені сторони під час здійснення Конвенції, і закликає держави-членів, якщо вони ще цього не зробили, розглянути можливість створення незалежної національної правозахисної установи відповідно до Паризьких Принципів².

---

² Принципи, які стосуються статусу національних установ, що займаються заохоченням і захистом прав людини та є додатком до резолюції 48/134 Генеральної Асамблеї ООН від 20 грудня 1993. У цих принципах визначено повноваження і функції цих національних установ, склад і гарантії незалежності та плюралізму, методи роботи, а також закріплено додаткові принципи, що стосуються статусу комісій, які наділені квазісудовими повноваженнями.

Виконання рішень - ключове зобов'язання

19. Держави-члени взяли на себе зобов'язання виконувати остаточні рішення Суду у будь-якій справі, в якій вони є сторонами. За допомогою свого нагляду Комітет міністрів забезпечує належний вплив на рішення Суду, в тому числі шляхом здійснення загальних заходів для вирішення більш широких системних питань.

20. Важливе значення має сильна політична прихильність держав-членів до виконання судових рішень. Невиконання судових рішень вчасно може негативно вплинути на заявника (-ів), створити додаткове робоче навантаження для Суду та Комітету Міністрів та підірвати авторитет та довіру до системи Конвенції. Такі помилки необхідно розглядати у відкритий і визначений спосіб.

Тому Конференція:

21. Повторює сильну прихильність держав-членів до повного, ефективного та оперативного виконання судових рішень.

22. Знову підтверджує, що Брюссельська декларація є важливим документом, який розглядає питання виконання судових рішень і схвалює викладені в ньому рекомендації.

23. Закликає держави-члени вживати додаткові заходи, за необхідності, для посилення здатності ефективного та швидкого виконання судових рішень на національному рівні, в тому числі шляхом використання міждержавної співпраці.

24. Рішуче закликає Комітет міністрів продовжувати використовувати всі наявні в нього розпорядженні інструменти під час виконання важливого завдання щодо нагляду за виконанням рішень, в тому числі процедур, передбачених статтями 46 (3) та (4) Конвенції³ з урахуванням того, що було передбачено, що вони будуть використовуватися економно та за виняткових обставин відповідно.

25. Закликає Комітет міністрів розглянути питання необхідності наступного зміцнення потенціалу для надання швидкої та гнучкої технічної допомоги державам-членам, які стикаються з проблемою виконання судових рішень, зокрема пілотних рішень.

Європейський нагляд - роль Суду

26. Суд забезпечує захист від порушень, які не були виправлені на національному рівні, та авторитетно тлумачить Конвенцію згідно з відповідними нормами та принципами міжнародного публічного права та, зокрема, у світлі Віденської конвенції про право міжнародних договорів, з урахуванням сучасних умов.

27. Якість і, зокрема, чіткість і послідовність рішень Суду є важливими для авторитету та ефективності системи Конвенції. Вони створюють основу для національних органів влади для ефективного застосування та виконання стандартів Конвенції на національному рівні.

---

³ Якщо Комітет Міністрів вважає, що нагляд за виконанням остаточного рішення ускладнений проблемою тлумачення рішення, він може звернутися до Суду з метою надання відповідного роз'яснення. Рішення про звернення ухвалюється більшістю у дві третини голосів представників, які мають право засідати в Комітеті (3). Якщо Комітет Міністрів вважає, що Висока Договірна Сторона відмовляється виконувати остаточне рішення у справі, в якій вона є стороною, він може, після формального повідомлення цієї Сторони і шляхом ухвалення рішення більшістю у дві третини голосів представників, які мають право засідати в Комітеті, звернутися до Суду з питанням про додержання цієї Стороною свого зобов'язання згідно з пунктом 1 (4).

28. Принцип субсидіарності, який продовжує розвиватися та розгортатися в судовій практиці Суду, вказує спосіб, у який Суд здійснює свій перегляд.

a) Суд, виступаючи як гарантія для осіб, права та свободи яких не забезпечуються на національному рівні, може розглядати справу лише після того, як були вичерпані усі національні засоби юридичного захисту. Він не діє як суд четвертої інстанції.

b) Прецедентна практика Суду дає зрозуміти, що Держави-члени користуються широкими межами розсуду стосовно того, як вони застосовують та виконують Конвенцію залежно від обставин справи та гарантованих прав і свобод. Це свідчить про те, що система Конвенції допомагає захищати права людини на національному рівні і національні органи влади, в принципі, знаходяться в кращому становищі ніж міжнародний суд для оцінювання національних потреб та умов.

c) Прецедентна практика Суду щодо меж розсуду визнає, що під час застосування певних положень Конвенції, таких як статті 8-11, може існувати цілий ряд різноманітних, але законних рішень, кожне з яких може бути сумісним з Конвенцією залежно від контексту. Це може бути доречним під час оцінювання пропорційності заходів, які обмежують здійснення прав або свобод відповідно до Конвенції. Якщо на національному рівні встановлювався баланс відповідно до критеріїв, викладених у судовій практиці Суду, Суд взагалі вказав, що він не замінить власною оцінкою оцінку національного суду за винятком випадків, коли для цього є суттєві підстави.

d) Межі розсуду ідуть поруч із наглядом за системою Конвенції і рішення про порушення Конвенції в кінцевому підсумку покладається на Суд.

Тому Конференція:

29. Схвалює зусилля Суду для посилення чіткості та послідовності його рішень.

30. Високо оцінює зусилля Суду для гарантування того, щоб тлумачення Конвенції відбувалося ретельно та збалансовано.

31. Схвалює наступний розвиток принципу субсидіарності та доктрину про межі розсуду (дискреційні повноваження) Суду у своїй судовій практиці.

32. Схвалює судове суворе та послідовне застосування критеріїв стосовно прийнятності та юрисдикції, в тому числі вимогу до заявників бути більш уважними під час подання скарг відповідно до Конвенції на національному рівні та в повному обсязі використати можливість оголосити заяви неприйнятними, якщо заявники не постраждали від значної шкоди.

Взаємодія між національним та європейським рівнем - необхідність діалогу

33. Для того, щоб система спільної відповідальності була ефективною, повинна існувати належна взаємодія між національним та європейським рівнем. Це означає, що відповідно до незалежності Суду та обов'язкового характеру його рішень в діалог повинен бути залучений конструктивний і безперервний діалог між державами-членами та Судом про їх відповідну роль у здійсненні та розвитку системи Конвенції, в тому числі розвиток Судом прав та обов'язків, викладених в Конвенції. Громадянське суспільство повинне бути залученим в цей діалог. Така взаємодія може суттєво забезпечувати розвиток прав людини у європейських демократіях.

34. Важливим способом залучення держав-членів в діалог з Судом є втручання третьої сторони. Заохочення держав-членів, а також інших зацікавлених сторін брати участь у

*Переклад з коментарями адвокатів, кандидатів юридичних наук
Олександра Дроздова та Олени Дроздової*

відповідних проваджень в Суді висловлюючи свої думки та позиції може бути засобом для зміцнення авторитету та ефективності системи Конвенції.

35. Під час визначення серйозних питань, які впливають на тлумачення Конвенції та серйозних питань, які мають загальне значення Велика палата відіграє центральну роль у забезпеченні прозорості та сприянні діалогу з питань розвитку прецедентного права.

Тому Конференція:

36. Підкреслює необхідність діалогу як на судовому, так і на політичному рівнях як засобу забезпечення більш тісної взаємодії між національним та європейським рівнями системи.

37. Високо оцінює:

a) майбутнє набуття чинності Протоколу № 16 Конвенції⁴;

b) створення Судом мережі Верховних судів для забезпечення обміну інформацією з прецедентного права Конвенції та заохочення його наступного розвитку;

c) постійний конструктивний діалог між представниками урядів і Секретаріатом Суду, який забезпечує належні консультації з нових процедур і методів роботи; і

d) використання тематичних дискусій в Комітеті міністрів з основних питань, пов'язаних з виконанням судових рішень.

38. Пропонує Суду пристосувати свої процедури для того, щоб інші Держави-члени мали можливість висловитися на їх підтримку стосовно передачі справи Палатою до Великої палати у відповідних випадках. Вираження такої підтримки може бути корисним для звернення уваги Суду на існування серйозної проблеми загальної важливості у значенні статті 43§2 Конвенції⁵.

39. Закликає Суд підтримувати збільшення вплив сторін, зокрема у справах Великої палати, шляхом:

a) належним чином своєчасного повідомлення про майбутні справи, які могли б викликати принципові питання; і

---

⁴ Законом України «Про ратифікацію Протоколів № 15 та № 16 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод» від 05.10.2017 № 2156-VIII ратифіковано Протокол № 16 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, учинений 2 жовтня 2013 року у м. Страсбурзі, який набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного строку від дати, коли десять Високих Договірних Сторін Конвенції висловили свою згоду на обов'язковість для них Протоколу, із такою заявою: "Відповідно до статті 10 Протоколу № 16 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод Україна заявляє, що найвищим судом, визначеним для цілей пункту 1 статті 1 цього Протоколу, є Верховний Суд". Для України цей протокол набирає чинності 1 серпня 2018 року. Протоколом № 16 встановлено, що Вищі судові установи Високої Договірної Сторони, як визначено відповідно до статті 10, можуть звертатися до Суду **щодо надання консультативних висновків з принципових питань, які стосуються тлумачення або застосування прав і свобод, визначених Конвенцією або протоколами до неї**. Суд та судова установа, яка звертається із запитом, може отримати консультативний висновок лише у тому випадку, якщо справа перебуває у його провадженні. Суд та судова установа, яка звертається із запитом, зазначає причини свого запиту і надає інформацію щодо відповідних юридичних та фактичних обставин справи, яка перебуває у провадженні.

⁵ Колегія у складі п'яти суддів Великої палати приймає таке клопотання, якщо справа порушує серйозне питання щодо тлумачення або застосування Конвенції чи протоколів до неї або важливе питання загального значення.

б) забезпечення того, щоб питання сторонам були доступні на початковому етапі і були сформульовані у такий спосіб, щоб чітко і цілеспрямовано висвітлювати питання справи.

40. Рекомендує державам-членам посилити координацію та співпрацю з втручанням третіх сторін, в тому числі шляхом створення необхідних можливостей для цього та більш систематичного інформування за допомогою мережі урядових агентів про справи, які складають потенційний інтерес для інших держав-членів.

41. Високо оцінює запрошення голови Данії організувати та провести до кінця 2018 року неформальну зустріч держав-членів та інших зацікавлених сторін у контексті проведення Експертної конференції на високому рівні в Коккедалі у 2017 році, під час якої будуть обговорюватися загальні тенденції в галузі юриспруденції Суду з повагою до незалежності Суду та обов'язкового характеру його рішень.

Виклик перевантаження справами - необхідність наступних дій

42. Вдосконалення здатності системи Конвенції боротися зі зростанням кількості заяв є основною метою триваючого процесу реформ з самого початку.

43. Коли розпочався Інтерлакенський процес кількість заяв, які очікували рішення Суду, складала понад 140 000. З того часу Суду вдалося значно зменшити цю кількість незважаючи на постійне зростання кількості нових заяв. Цей розвиток свідчить про високу здатність Суду реформувати та спрощувати свої методи роботи.

44. Незважаючи на помітні результати завантаження Суду справами все ще надає підстави для серйозного занепокоєння. Основною проблемою є зменшення великої кількості накопичених справ у Палаті. З огляду на поточний річний обсяг розгляду Судом таких справ, це може зайняти декілька років.

45. Необхідно також визнати проблеми, які постають перед системою Конвенції у ситуаціях конфлікту та кризи в Європі. У зв'язку з цим існуюча практика Суду, в якій розглядається міждержавна справа, полягає в тому, що окремі заяви, у яких висуваються ті самі питання або які виникають з тих самих основних обставин, в принципі і, наскільки це практично можливо, не вирішені до рівня всеохоплюючих питань, які витікають з міждержавного провадження, яке було визначене у міждержавній справі.

46. Набуття чинності Протоколу № 16, скоріше, додаватиме Суду наступного завантаження справами в короткостроковій та середньостроковій перспективі, але в кінцевому підсумку воно повинне зменшитись у довгостроковій перспективі.

Тому Конференція:

47. Високо оцінює зусилля Суду, спрямовані на зменшення накопичених справ, в тому числі шляхом постійного перегляду та розвитку своїх методів роботи.

48. Нагадує, що право на подання індивідуальної заяви залишається основою системи Конвенції. Будь-які майбутні реформи та заходи повинні керуватися необхідністю наступного посилення здатності системи Конвенції швидко та ефективно розглядати порушення Конвенції.

49. Висловлює серйозну стурбованість великою кількістю заяв, які надходять до Суду. Зазначає, що найближчими роками необхідно буде вживати наступні заходи з метою подальшого збільшення здатності Суду здійснювати управління своїми справами. Для цього необхідно об'єднати зусилля всіх заінтересованих сторін: держав-членів у зменшенні надходження справ за допомогою ефективного впровадження Конвенції та

виконання рішень Суду; розглядом Судом заяв; і здійснення Комітетом міністрів нагляду за виконанням рішень.

50. Звертає увагу на підхід Суду для того, щоб зосередити судові ресурси на справах, у яких постають найважливіші питання та мають найбільший вплив на виявлення дисфункції в національному захисті прав людини. Закликає Суд у співпраці та діалозі з державами-членами продовжувати вивчати всі шляхи для управління завантаженням справами відповідно до чіткої політики пріоритетності включаючи процедури та методи, спрямовані на розгляд та прийняття рішень в більш простих заявах відповідно до спрощеної процедури при цьому належним чином поважаючи права всіх сторін в провадженні.

51. Закликає Комітет міністрів надавати допомогу державам-членам у вирішенні систематичних та структурних проблем на національному рівні та розглядати найбільш ефективні засоби вирішення проблеми масового напливу повторюваних заяв, які виникають у зв'язку з невиконанням пілотних рішень, які можуть викликати значний тягар для Суду та не обов'язково допомагати вирішити основне питання.

52. Визнає важливість збереження достатнього бюджету для Суду, а також Департаменту виконання рішень для вирішення сучасних та майбутніх проблем.

53. Закликає держав-членів підтримувати тимчасове відрядження суддів, прокурорів та інших висококваліфікованих експертів з правових питань до Суду та розглядати питання добровільних внесків в Довірчий фонд з прав людини та на спеціальний рахунок Суду.

54. Пропонує Комітету міністрів за консультації з Судом та іншими зацікавленими сторонами завершити аналіз, як це передбачено в Брайтонській декларації, до кінця 2019 року, перспективи отримання збалансованого судового навантаження справами, зокрема:

а) проведення всебічного аналізу накопичених справ Суду, виявлення та вивчення причин напливу справ від держав-членів для того, щоб ухвалити найбільш оптимальні рішення на рівні Суду та держав-членів;

б) вивчення способів швидкого та ефективного розгляду справ, зокрема повторюваних справ, які сторони мають можливість вирішити за допомогою дружнього врегулювання або односторонньої заяви; і

с) вивчення шляхів більш ефективного розгляду справ, пов'язаних з міждержавними спорами, а також окремих заяв, які виникають у ситуаціях міждержавного конфлікту без обмеження юрисдикції Суду з урахуванням особливостей цих категорій справ, зокрема, щодо встановлення фактів.

Відбір та обрання суддів - важливість співпраці

55. Головним завданням для забезпечення довгострокової ефективності системи Конвенції є забезпечення того, щоб судді Суду мали найвищий авторитет у національному та міжнародному праві.

56. Як частина триваючого процесу реформ Комітет міністрів вирішив цю проблему, зокрема, шляхом створення Консультативної групи експертів з кандидатів на виборах суддів Суду ("Консультативна група") та прийняття керівних принципів вибору кандидатів. Парламентська асамблея також зробила важливі кроки для вирішення проблеми, зокрема, шляхом створення Комітету з виборів суддів в Європейський суд з прав людини.

57. Як витікає з доповіді Керівного комітету з прав людини від 2017 року, яка стосується всього процесу відбору та обрання суддів, незважаючи на те, що був досягнутий прогрес, в деяких сферах все ще існує місце для вдосконалення.

Тому Конференція:

58. Схвалює вже досягнутий прогрес у забезпеченні того, щоб судді Суду мали найвищий авторитет у національному та міжнародному праві.

59. Закликає держав-членів забезпечити те, щоб кандидати, включені до списків трьох кандидатів на виборах суддів у Суді, мали найвищі якості, які відповідають критеріям, викладеним у статті 21 Конвенції⁶. Зокрема, державні процедури відбору повинні відповідати рекомендаціям, викладеним Комітетом міністрів у вищезазначених керівних принципах щодо відбору кандидатів.

60. Закликає Комітет міністрів та Парламентську асамблею працювати разом у повному та відкритому дусі співпраці в інтересах ефективності та надійності системи Конвенції, розглядати весь процес, за допомогою якого судді будуть відібрані та обрані до Суду з метою забезпечення справедливого, прозорого та ефективного процесу та обрання найбільш кваліфікованих та компетентних кандидатів. Доповідь Керівного комітету з прав людини в 2017 році повинна слугувати джерелом посилання на цю діяльність.

61. Підкреслює важливість консультацій держав-членів з Консультативною групою протягом узгодженого тримісячного терміну до подання Парламентській асамблеї списків із трьох кандидатів на вибори судді Суду, оперативного реагування на запити про надання інформації від Консультативної групи та повного розгляду і надання відповіді на думку Консультативної групи; і зокрема:

а) закликає держав-членів не передавати списки кандидатів до Парламентської асамблеї якщо Консультативна група ще не висловила думку і якщо Консультативна група висловила негативну думку стосовно одного або декількох кандидатів надати цьому відповідне значення; і

б) закликає Парламентську Асамблею відмовитися розглядати списки кандидатів до того часу, коли Консультативна група не отримає повної можливості висловити свою думку, та повністю розглядати думки, висловлені Консультативною групою.

62. Закликає Парламентську асамблею враховувати пропозиції, внесені в доповіді Керівного комітету з прав людини від 2017 року під час внесення змін в Регламент Асамблеї.

Приєднання до Європейського Союзу

63. Держави-члени знову підтверджують важливість приєднання Європейського Союзу до Конвенції як спосіб покращення послідовності захисту прав людини в Європі та закликають установи Європейського Союзу вживати необхідні заходи для забезпечення процесу, передбаченого статтею 6 § 2 Угоди про Європейський Союз, яка буде завершена якомога швидше. У зв'язку з цим вони схвалюють регулярні контакти між Європейським

---

⁶ Цією статтею встановлені відповідні посадові критерії. Посадові критерії. А саме, Судді повинні мати високі моральні якості, а також мати кваліфікацію, необхідну для призначення на високу суддівську посаду, чи бути юристами з визнаним рівнем компетентності. Судді беруть участь у роботі Суду в особистій якості. Упродовж строку своїх повноважень судді не можуть займатися жодною діяльністю, що є не сумісною з їхньою незалежністю, безсторонністю або з вимогами щодо виконання посадових обов'язків на постійній основі; усі питання, що виникають внаслідок застосування цього пункту, вирішуються Судом.

судом з прав людини та Судом Європейського союзу та, у відповідних випадках, зростаючу конвергенцію тлумачення двома судами прав людини в Європі.

Наступні заходи

64. Ця Декларація стосується сучасних проблем, з якими стикається система Конвенції. Як продемонструвала сучасна, це вимагатиме постійних і цілеспрямованих зусиль держав-членів, Суду, Комітету міністрів, Парламентської асамблеї та Генерального секретаря з метою забезпечення майбутньої ефективності європейської системи прав людини посиляючись на досягнуті результати та вирішення нових проблем, якщо вони виникають.

65. Очікується, що Протоколи № 15 та 16 матимуть важливий і значний вплив на систему Конвенції, і вказуватимуть на чіткі напрями свого майбутнього. Проте їх наслідки можуть бути помітними лише в довгостроковій перспективі.

Тому Конференція:

66. Закликає Комітет міністрів дотримуючись крайнього строку 2019 року та без шкоди для пріоритетів майбутнього головування Комітету міністрів підготувати графік підготовки та здійснення будь-яких наступних необхідних змін, в тому числі вивчення наслідків Протоколів № 15 та 16.

Загальні та заключні положення

67. Конференція:

- a) пропонує головуванню Данії передати цю Декларацію Комітету міністрів;
- b) пропонує державам-членам, Суду, Комітету міністрів, Парламентській асамблеї та Генеральному секретареві Ради Європи забезпечити повну дію цій Декларації та належним чином слідкувати за вжитими ними заходами; і
- c) пропонує майбутньому Голові Комітету міністрів забезпечити подальше сприяння процесу реформ та здійснення Конвенції.